

MUNTEN GEVONDEN IN DE GROT

"TROU DE LA LOUVE" TE SINSIN (NAMEN)

A. SAMENVATTING.

Sedert 1979 werd de grot "Trou de la Louve" door de Speleologische Stichting Deurne (S.S.D.) onderzocht. Meerdere archeologische voorwerpen werden opgegraven, waaronder munten, één muntgewicht en één medaillon. Deze vondsten overlopen een periode van de Romeinse tijd (68-69 na Chr.) tot Lodewijk XIV in 1697.

Elke gevonden munt is beschreven. In onderstaand artikel wordt eveneens een overzicht gegeven van de muntvondsten van de verschillende opgravingen sedert 1883.

B. OVERZICHT VAN MUNTVONDSTEN VÓÓR 1979.

1. OPGRAVINGEN VAN 1883 DOOR BEQUET.

De eerste vondsten van munten werden beschreven door Bequet (1). Het betreft 7 zilveren Hollandse munten, door hem gedateerd rond 1783. Geen munt werd afgebeeld noch beschreven. Stratigrafisch zouden de munten in gele leem gevonden zijn op ongeveer 40 meter van de ingang van de grot, aan de oppervlakte (zie grotplan nr. 84).

2. OPGRAVINGEN VAN 1904 DOOR BEQUET (2).

Ons bekend door de persoonlijke nota's van Godelaine, medewerker van Bequet. Daaruit blijkt dat er 2 munten gevonden werden op 4 meter van de ingang van de grot, in de grote zaal met stalagmieten, in een zwarte laag van 10 cm dikte. In haar thesis beschreef Rapsaet deze als twee sestertii van Faustina en Lucius Verus en gaf hun afbeelding. Ze bevinden zich in het "Musée Archéologique" van Namen met referentienummers SII B7 en SII B8.

3. STUDIE VAN MARJEN IN 1952 (15).

Hij beschrijft de grot en haar omgeving tijdens de Bronstijd. In de eerste zaal zouden volgens hem: "*de gebeenten in grote wanorde gevonden worden. Graven en bijgraven uit de laatste bronstijd (Hallstaet B), uit de VIIIste of VIJde eeuw, waren aldus met andere bijzettingen onherroepelijk vermengd*". De stratigrafie van latere periodes werd niet beschreven.

4. OPGRAVINGEN VAN 1963 DOOR BOSCHMANS (4).

Deze opgraver vermeldt in een artikel de vondst van 2 zilveren munten van Trajanus en één rekenpenning (zie grotplan nr. B). De munten bevinden zich bij de vinder te Holsbeek.

5. STUDIE VAN 1971 DOOR RAPSÆT (17) (18).

In haar thesis en haar publicatie in A.S.A.N. geeft zij een volledige beschrijving van het tot nu toe gekende archeologisch materiaal. Ze verdedigt ook de opeenvolging van de lagen door

(1) Voor de vermelding van de literatuur verwijzen we naar de bibliografie.

Bequet beschreven, en trekt de conclusies van Mariën in twijfel.

6. OPGRAVINGEN VAN CLERENANS BESCHREVEN DOOR H. VANHOUDT
IN 1983 (20).

De studie geeft een overzicht van 10 munten gevonden door Cleremans op een oppervlakte van enkele vierkants decimeter en die dus blijkbaar samen verloren of verstopt werden. Ze dateren van 1560 tot 1706 (?). Drie exemplaren zijn niet meer identificeerbaar en twee vertonen opzettelijk aangebrachte gaten (zie grotplan nr. C).

H. Vanhoudt geeft een beschrijving van de in 1963 door Boschmans gevonden munten beschreven als Trajanus waar het in feite Trajanus Decius en Gallienus (zie grotplan nr. B) betreft. De auteur beschrijft ook de 2 Romeinse munten, gevonden door Bequet in 1904, (grotplan nr. 84) reeds beschreven door Rapsaet in 1971 in haar thesis (17) en vernoemd in A.S.A.N. (18).

De auteur van dit artikel liet ons weten dat door de slechte kwaliteit van de munten, hij verplicht was gelijkaardige munttypes af te beelden met niet overeenstemmende data op keerzijde.

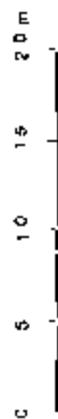
7. OPGRAVINGEN UITGEVOERD DOOR DE SPELEOLOGISCHE STICHTING
DEURNE VAN DECEMBER 1979 TOT EINDE DECEMBER 1983.

De systematische opgravingen hebben archeologische voorwerpen aan het licht gebracht, waaronder 14 munten, 1 muntgewicht en 1 medaillon. De vindplaatsen werden nauwkeurig genoteerd (zie grotplan nummers) en beschreven.

Verdere opgravingen zijn gepland en zullen in een later stadium beschreven worden. We blijven de hoop koesteren dat de grot niet zal geplunderd worden door "schatzoekers". Een voorhistorische opgraving is een zeer minutieuze bezigheid waar elke informatie, hoe klein en onbenullig ze ook moge schijnen, haar belang heeft. Ondeskundig ingrijpen zou onherroepelijk deze informatiebron vernietigen.

GROTPLAN

VINDPIAATSEM
 TROU DE LA LOUVE
 SINSIN

C. BESCHRIJVING DER GEVONDEN MUNTEN DOOR S.S.D.

1. GALBA 29.6.68 - 15.1.69 (Romeinse keizer) (Plaat 1, afb. 1)
Munttype : sestertius geslagen in ?
Vz. : LBA ...
hoofd naar rechts
Kz. : niet meer leesbaar.
AE - 19,55 g - 35 mm.
2. MARCUS AURELIUS 7.3.161 - 17.3.180 (Romeinse keizer)
Munttype : sestertius geslagen te Rome tussen dec. 171 - dec. 172.
Vz. : M. ANTONINUS AUG TR P. XXVI
gelauwerd hoofd naar rechts ; graffiti met Λ onder buste.
Kz. : IMP VI COS III SC
Roma met helm, zittend naar links op lage zetel met schild ;
graffiti met X onder borst.
AE - 24,91 g - 31,5 mm - zwarte patina.
Referentie : B.M.C. 1416 ; C. 281 (3), (5).
3. GALLIENUS 2.9.253 - 3.3.268 (Romeinse keizer)
Munttype : Antoninianus geslagen te Colonia Agrippina in 257-258
(Elmer) , te Lugdunum (R.I.C.).
Vz. : GALLIENUS P.F. AUG
hoofd met stralenkroon naar rechts.
Kz. : VICT. GERMANICA
Victoria met lauweren en trofee wandelend op globus naar
rechts ; langs beide kanten 1 slaaf (Germaan) in buigende
positie, zittend.
Ag - 3 g (?).
Referentie : C. 1062, R.I.C. 49, Elmer 57 (5), (19), (13).
Opmerking : munt was niet beschikbaar voor studie. Beschrijving
naar foto in het bezit van P. Buelens (S.S.D.).
4. GALLIENUS 2.9.253 - 3.3.268 (Romeinse keizer) (Plaat 1, afb. 4)
Munttype : Antoninianus geslagen te Colonia Agrippina in 257-258
(Elmer) ; te Lugdunum (R.I.C.).
Vz. : IMP GALLIENUS AUG
hoofd met stralenkroon naar rechts.
Kz. : VICT. GERMANICA
Victoria naar rechts met lauweren en trofee.
Ag - 3,38 g - 21,0 mm.
Referentie : C. 1051 ; R.I.C. 41 ; Elmer 34 (5), (19), (13).
5. ALBERT II (?) 1018-1064, Graaf van Namen (Plaat 1, afb. 5)
Munttype : obool (?) geslagen te Namen.
Vz. : hoofd naar rechts, omschrift niet leesbaar.
Kz. : kruis met in elk kwartier een bolletje.
Ag (?) (?) - 0,17 g - 10,0 mm.
(1) bronzen kern ?

Referentie : DE MEY 23 in "*Les Monnaies de Namur*" (9), met mogelijkheid van obool (?) of onderverdeling ten tijde van Albert II of III (voor Namen).

6. JAN II 1294-1312, Hertog van Brabant.

Munttype : sterling geslagen te Leuven.

Vz. : omschrift DVX - BRAB - ANTIS
wapenschild van Brabant en Limburg.

Kz. : omschrift + NO.BST. ALO. VAN
lang gevoet kruis dat het omschrift snijdt ; in kwartier 2 een roos ; in kwartieren 1, 3 en 4 een motief Ω (omega).

Ag - 1,01 g - 17,0 mm.

Referentie : DE MEY 137 in "*Les Monnaies des ducs de Brabant I*" (10).

7. LODEWIJK VAN BOURBON 1456-1482, Prinsbisschop Luik (Plaat 1, afb. 7).

Munttype : petit brûlé (zwarte biljoen) geslagen te Luik.

Vz. : omschrift LVDVICVS : EPS : LEODI.....
schild rechts boven naar links onder met 3 lilies doorstreept.

Kz. : tussen twee ringen omschrift MON : NOVA : F. TA :
midden een dubbel kort gevoet kruis ; in het opengewerkt snijpunt, het wapen van Luik.

Biljoen - 1,565 g - 22,0 mm, vervalzings uit de tijd.

Referentie : Cfr de Chestret de Haneffe 365 (6).

8. LODEWIJK VAN BOURBON 1456-1482, Prinsbisschop van Luik (Plaat 1, afb. 8).

Munttype : petit brûlé (zwarte biljoen) geslagen te Luik.

Vz. : omschrift tussen twee ringen ..DOVICVS : EPS : D. . & SI
schild van links boven naar rechts onder met 3 lilies doorstreept.

Kz. : tussen twee ringen omschrift ..N . NOVA.....
midden een dubbel kort gevoet kruis; in het opengewerkt snijpunt, het wapen van Luik.

Biljoen - 1,087 g - 22,5 mm.

Referentie : de Chestret de Haneffe 365 (6).

9. KAREL V 1500-1555, Koning van Spanje en de Nederlanden (Plaat 1, afb. 9).

Muntgewicht van een zonnekroon, gemaakt te Antwerpen.

Vz. : gekroond zonneblazen, aan beide kanten twee sterretjes ; zonder beeldenaarnaam.

Kz. : in het midden hand omzingd door 9 bolletjes en 1 roos onderaan.

Cu - 3,441 g - 14,0 mm, gegoten.

Opmerking : muntgewicht werd gebruikt om de Zonnekroon te wegen, deze woog van 3,26 tot 3,30 g. De gewichtverhoging van dit muntgewicht zou te wijten zijn aan oxydatie.

Referentie : De Witte, nr. 20 partim ; (8), (21).

10. KAREL V (?) 1500-1555.

Type : medaillon.

Vz. : man met hoofd driekwart naar links, baard en korte haarsnit. Houdt in de linkerhand een dolk naar zijn hart gericht ; zijn rechterhandpalm is geopend. Lichaam zichtbaar tot zijn bekken. Staat in gevlochten tenen mand van 4 tot 8 uur geplaatst. Achter de man een met cirkels gevormd decor.

Kz. : blank ; midden boven het centrum graffiti in de vorm van een kruis.

AE - 28,62 g - 55,0 mm, gegoten met 4 geruithangers.

Referentie : we hebben vier deskundigen geraadpleegd waarvan drie een late datum rond 1500 weerhouden, één zou een vroege datum geven rond 295.

11. CHRISTOFFEL VAN MANDERSCHEID 1545-1576, Abdij van Stavelot.

Munttype : oord geslagen te Stavelot in 1572.

Vz. : omschrift CHRIS. C.A. MAND. STAB. PR
schild in 5 verdeeld in het midden van schild van Daun, delen 1 en 4 Manderscheid, 2 en 3 Blankenheim

Kz. : omschrift ADIV VA ME .DEUS
kruis met gegordelde voeten ; uiteinden vullen het omschrift met 3 acantheus bladeren. Tussen elk kwartier datum van rechts naar links 1572

Cu - 1,561 g - 23,5 mm.

Referentie : de Chestret de Haneffe 12 in "Numismatique de la Principauté de Stavelot et Malmédy" (7).

12. ERNEST VAN BEIEREN 1581-1612, Prinsbisschop van Luik.

Munttype : oord geslagen te Luik, zonder datum.

Vz. : omschrift ERNESTUS. D.G. ARCHIEPIS. COL.
buste van gekroonde prins naar links.

Kz. : omschrift EPIS. LEODIEN. V. BAVARIE. DUX
schild met kroon.

Cu - 3,857 g - 25,0 mm.

Referentie : de Chestret de Haneffe 568 ; Mignolet 178 (7), (16).

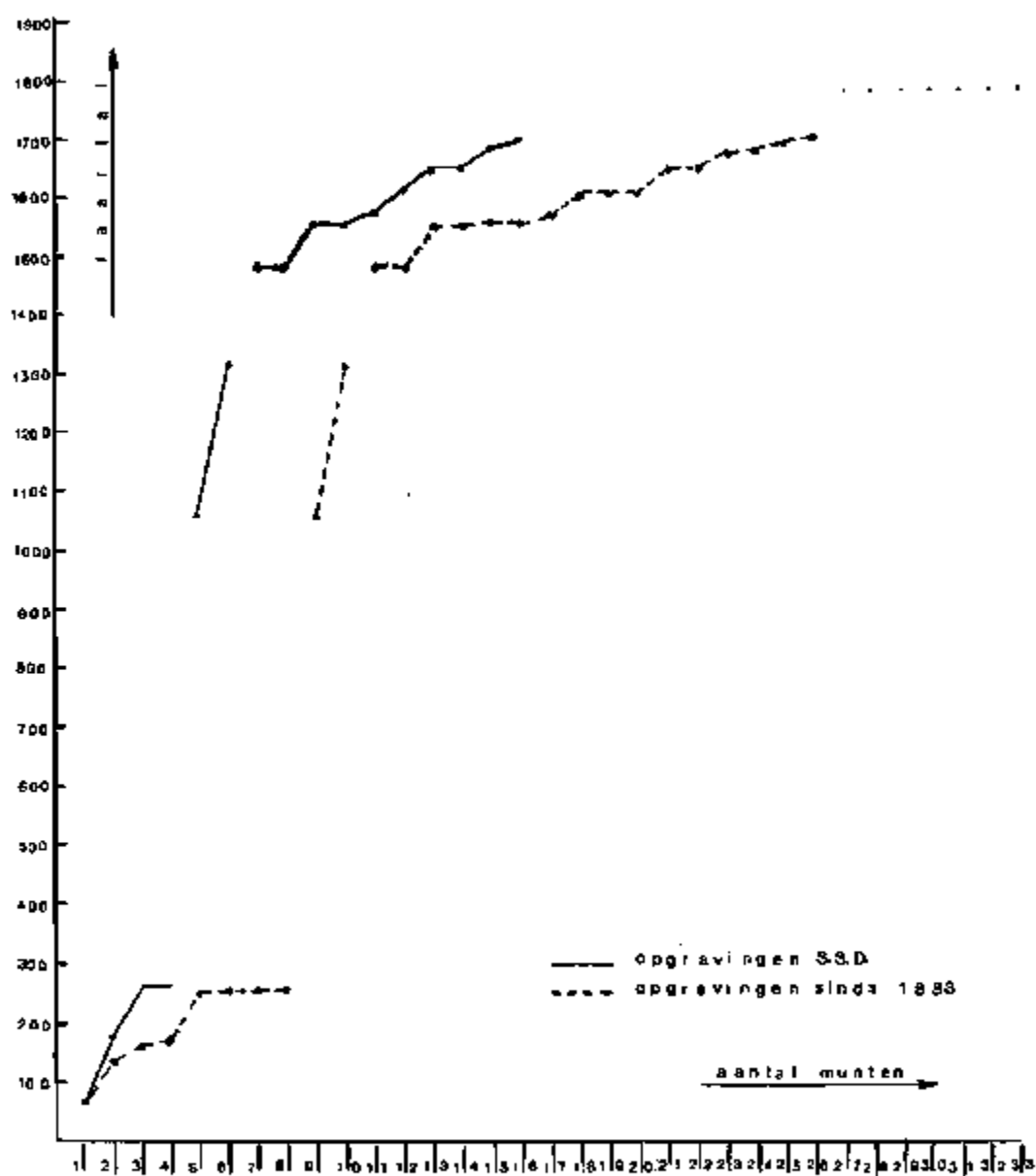
13. FERDINAND VAN BEIEREN 1612-1650, Prinsbisschop van Luik.
 Munttype : oord geslagen te Luik, zonder datum.
 Vz. : omschrift FERDINAND . D.G.EP.LEO
 vierdelig schild met middenin klein schild.
 Kz. : omschrift EPIS. LEO. . . CO.LO
 tussen het Luikse perron de initialen FB.
 Cu - 2,801 g - 25,5 mm.
 Referentie : Mignolet 297 (16).
14. FILIPS IV 1621-1665, Koning van Spanje en de Nederlanden
 (Plaat 1, afb. 14).
 Munttype : schelling geslagen te Antwerpen of Brussel, datum 16..
 Vz. : staande leeuw naar links met linkerpoot steunend op schild
 en rechterpoot met geheven zwaard.
 Kz. : omschrift AR..... DVX
 Bourgondisch kruis met in het midden gekroond schild met
 datum.
 Ag - 3,121 g - 28,0 mm, heeft gediend als halsversiering, gesnoeid.
 Referentie : Van Gelder & Hoc 333 (14).
15. MAXIMILIAAN VAN BEIEREN 1650-1688, Prinsbisschop van Luik.
 Munttype : oord geslagen te Hasselt, zonder datum.
 Vz. : omschrift MAX. HEN. D.G. ARC. COL
 schild met bovenaan kroon.
 Kz. : omschrift EPS. EF. PRINC. LEO(D). DVX. BV.L
 bisschoppelijke hoed op zwaard en staf, steunend op schild.
 Cu - 4,156 g - 24,5 mm.
 Referentie : de Chestret de Haneffe 644 ; Mignolet 250 (7), (16).
16. LODEWIJK XIV 1643-1715, Koning van Frankrijk (Plaat 1, afb. 16).
 Munttype : liard de France geslagen te Metz (AA) in 1697.
 Vz. : L XIII ROY DE FR ET DE NAV 1697
 buste met pruik naar rechts.
 Kz. : LIARD DE FRANCE AA met drie lelies.
 Cu - officieel gewicht : 4,079 g.
 Referentie : Gadoury et Droulers 81 in "*Monnaies Royales Françaises
 1610-1792*" (12).

D. INVENTARIS VAN MUNTEN IN CHRONOLOGISCHE ORDE GEVONDEN SINDS 1883 TOT EINDE 1983.

ORDE	VONDSTEN S.S.D.	HEERGERS	DATERING	MUNTTYPE	GEWICHT IN G	VINDPLAATS IN DE GROT	VINDER
1	1	GALBA	68 - 69	Sestertius	19,55	4	Buelens
	2	FAUSTINA	141	Sestertius	21,93	04	Bequet
	3	LUCIUS VERUS	165-166	Sestertius	21,59	04	Bequet
2	4	MARCUS AURELIUS	dec. 171-172	Sestertius	24,91	3	Delicaet
	5	TRAJANUS DECIUS	249-251	Antoninianus	2,44	B	Boschmans
3	6	GALLIENUS	257-258	Antoninianus	3,00 (?)	1	Wils
4	7	GALLIENUS	257-258	Antoninianus	3,378	7	Lachapelle
	8	GALLIENUS	253-258	Antoninianus	(?)	B	Boschmans
5	9	ALBERT II (?)	1018 - 64	Obool (?)	0,17	13	Mevis
6	10	JAN II	1294-1312	Sterling	1,011	6	Lachapelle
7	11	LODEWIJK VAN BOURBON	1456-1482	Petit Brûlé (vals)	1,565	8	Lachapelle
	12	LODEWIJK VAN BOURBON	1456-1482	Petit Brûlé	1,087	9	Lachapelle
9	13	KAREL V	1500-1555	Muntgewicht	3,441	14	Buelens
10	14	KAREL V (?)		Medaille	28,62	15	Buelens
	15	CORNELIUS V. BERGEN OP ZOOM	1538-1544	Oord	(?)	C	Cleremans
	16		+ 1550	Rekenpenning	2,436	B	Boschmans
11	17	C. VAN MANDER- SCHEID	1545-1576 (1572)	Oord	1,561	11	Buelens

D. INVENTARIS VAN MUNTEN IN CHRONOLOGISCHE ORDE GEVONDEN SINDS 1883 TOT EINDE 1983 (VERVOLG)

ORDE VONDSTEN S.S.D.	HEERBERS	DATERING	MONTTYPE	GEWICHT IN G	VINDPLAATS IN DE GROT	VINDER
12	18 ERNEST VAN BEIEREN	1581-1612	Oord	3,857	2	Behets
	19 ERNEST VAN BEIEREN	1581-1612	Oord	(?)	C	Cleremans
	20 ERNEST VAN BEIEREN	1581-1612	Oord	(?)	C	Cleremans
13	21 FERDINAND VAN BEIEREN	1612-1650 (16..)	Oord	2,801	12	Delicaet
14	22 FILIPS IV	1621-1658	Schelling	3,12126	16	Behets
15	23 MAXIMILIAAN VAN BEIEREN	1650-1698	Oord	4,156	10	Warmenbol
	24 GELDERLAND	1684 (1697)	Duit	(?)	C	Cleremans
16	25 LODENIJK XIV	1643-1715	Oord	(?)	5	Domen
	26 HOLLAND	1706 (?)	Duit	(?)	C	Cleremans
	27-33 HOLLAND	1784 (?)	Duit (?)	(?)	84	Bequet

E. BESPREKING.

In de tabel is een relatie gelegd tussen het cumulatieve aantal munten in functie van tijd.

De munten duiden drie duidelijk afgebakende historische perioden aan :

1) De Romeinse periode begint met een sestertius met de buste van keizer Galba (68-69). Gezien de slechte staat van bewaring kunnen we stellen dat de munt veel in omloop is geweest. De munten van Faustina, Lucius Verus en Marcus Aurelius (dec. 171-dec. 172 aangemunt) zijn daarentegen van betere kwaliteit en kunnen wel onder de regering van Marcus Aurelius (in 161-180) in de grot zijn gebleven.

De munthervorming onder keizer Caracalla in 215 bracht met zich een vermindering van de sestertii mee, welke zelfs volledig verdwijnen onder keizer Diocletianus (284-305).

Daarna zien we de door Caracalla ingevoerde nieuwe muntsoort, de antoninianus, verschijnen. In totaal werden 4 soortgelijke munten gevonden : één van Trajanus Decius en drie van Gallienus.

We kunnen een juiste datering voor de munten van Gallienus geven, nl. Colonia Agrippina (Köln) geslagen in 257-258. Die periode was een onzekere tijd waarin de bevolking bescherming moest zoeken en waarbij de grot van Sinsin als beschermoord werd gebruikt.

Onder Gallienus verminderde het gezag van Rome in onze streken en 259 was het jaar waarin Postumus (259-268) de troon bestoeg. Hij had zijn leger in Colonia Agrippina gestationeerd.

De in totaal 8 Romeinse munten zijn gevonden op plaatsen die niet verder dan 33 meter van de grotingang verwijderd zijn.

Het jaar 259 zou dus als einddatum van de Romeinse invloed kunnen doorgaan. Voorwerpen uit latere tijden zijn niet meer gevonden.

2) De middeleeuwen zijn door 2 voorwerpen vertegenwoordigd. Pas rond het jaar 1000, waarvan één getuigenis aanwezig nl. een obool toegeschreven aan Albert II, graaf van Namen, zou de grot opnieuw bezocht worden. Sinsin behoorde misschien toen tot het graafschap Namen.

Tot het jaar 1300 blijkt de grot opnieuw bezocht te zijn geweest. De aanwezigheid van één sterling van Jan II, hertog van Brabant, kan een nieuwe ingebruikname aantonen. De twee middeleeuwse munten zijn op minder dan 20 meter van de ingang van de grot gevonden.

3) Het einde van de middeleeuwen wordt in onze streken gekenmerkt door de grote invloed van de Bourgondiërs.

In 1405 kwam Jan zonder Vrees (1409-1419) in het bezit van Brabant. Filips de Goede verwierf in 1421 het graafschap Namen dat toen eigendom was van Jan III.

Filips de Goede kon door zijn invloed bij de Paus zijn neef Lodewijk van Bourbon (1456-1482) laten benoemen tot bisschop van Luik.

In de grot van Sinsin vinden we twee munten terug, waaronder één vervalsing uit die tijd, en misschien vervaardigd tijdens deze ongunstige periode.

Ons land kwam toen onder het bewind van het huis van Habsburg met Karel V. Daarvan is een muntgewicht alsmede een medaille teruggevonden. Deze laatste is misschien ten onrechte in deze tijd gesitueerd.

Maar het Prinsbisdom van Luik verwierf steeds meer onafhankelijkheid onder het huis van Beieren. Chronologisch vinden we munten van :

- 1) Christoffel van Manderscheid, Abt van Stavelot (1545-1576) ;
- 2) de prinsen van Luik met munten van Ernest en Ferdinand van Beieren ;
- 3) tenslotte van Maximiliaan Hendrik van Beieren (1650-1688).

Onder Lodewijk XIV werd Luik in 1675 door de Fransen bezet. Een jaar later verliet zijn leger de stad, maar kwam in 1691 opnieuw opdagen. De enige getuige in de grot is een "liard de France" ; een oord geslagen in 1697 te Metz (muntatelier AA).

Steeds werd de Hollandse inmenging groter. Intussen was Maximiliaan-Hendrik van Beieren de gouverneur van de Nederlanden geworden en een in de grot gevonden duit uit Gelderland is hiervan misschien de getuigenis.

Interne conflicten tussen de Luikse bisschoppen bracht een toenemende invloed van de koning van Pruisen in 1791.

De Luikse onafhankelijkheid zal in juli 1794 een eind nemen met de inval van de patriotten, die hiermee dit brok Luikse geschiedenis afsluiten.

Ik betuig mijn dank aan de leden van de Speleologische Stichting Deurne voor het bestuderen van het numismatische materiaal. De heren W. Van Alsenoy en P. De Baeck voor hun medewerking en nuttige informatie.

BIBLIOGRAFIE

- 1) A. BEQUET, *Caverne sépulcrale du bel âge du bronze à Sinain* in *Annales de la Société archéologique de Namur (A.S.A.N.)*, t. XVI, 1883, p. 227-248, 2 pl.
- 2) A. BEQUET, in *Nota's van CodeLaine*, 1904. (Zie(17) RAPSAET-CHARLIER, p. 9-14).
- 3) B.H.C. *Coins of the Roman Empire in the British Museum*, 6 delen, 1965-1968.
- 4) A. BOSCHMANS, *Waarnemingen in de grot "de la Louve" Sinain*, Hona, 1975², p. 23-27.
- 5) H. COHEN, *Description historique des monnaies frappées sous l'Empire romain*, (hardruk), 8 delen, 1955.
- 6) J. de CHESTRET de HANEFFE, *Numismatique de la principauté de Liège*, 1890, 466 p., 54 pl.
- 7) J. de CHESTRET de HANEFFE, *Numismatique de la principauté de Stavelot et Malmédy*, 1892, 35 p., 4 pl.
- 8) A. DE WITTE, *Les déniers et leurs ajusteurs aux Pays-Bas méridionaux*, in *Revue belge de numismatique*, 1899.

- 9) J. DE MEY, *Les monnaies de Namur*, Numismatic Pocket nr. 1 1971, 104 p., 2 pl.
- 10) J. DE MEY, *Les monnaies des ducs de Brabant I*, Numismatic Pocket nr. 1, 1974, 72 p., 1 pl.
- 11) J. DE MEY, *Les monnaies des ducs de Brabant II*, Numismatic Pocket nr. 7, 1976, 125 p., 2 pl.
- 12) GADOURY & DROBLERS, *Monnaies Royales Françaises*, 1978, 607 p.
- 13) G. ELNER, *Die Münzprägung der Gallischen Kaiser in Köln, Trier und Mailand*, in *Bonner Jahrbücher* 46, 1941, 101 p., 12 pl.
- 14) ENNO van GELDER et M. HOC, *Les Monnaies des Pays-Bas Bourguignons et Espagnols*, 1960.
- 15) M.E. MARIËN, *Oud-België. Van de eerste landbouwers tot de komst van Caesar. De Sikkels*, 1952, 528 p.
- 16) A. MIGNOLET, *Les Monnaies des princes évêques de Liège II (1482-1793)*, Numismatic Pocket nr. 15, 1973, 133 p.
- 17) M.T. RAPSÆT-CHARLIER, *La stratigraphie du Trou de la Louve à Sinsin (Namur)*. Thèse, 1971, 2 delen. Université van Brussel. (D.L.B.), Faculté de Philosophie et Lettres.
- 18) M.T. RAPSÆT-CHARLIER, *La stratigraphie du Trou de la Louve à Sinsin (Namur)* in *Annales de La Société Archéologique de Namur (A.S.A.N.)*, t. LVI, 1971-1972, p. 5-96.
- 19) R.I.C. *Roman Imperial Coinage*, Londen, 1923-1981, delen 1-9.
- 20) H. VANHOUDT, *Munten gevonden in de Trou de la Louve te Sinsin (afdruk 2 p.)*, in *Mens en Grondpoer* nr. 2, 1983.
- 21) D.A. WITTOF EDINCK & G.M.M. HOUBEN, *2000 Jaar Geschiedenis in de Nederlanden*, 1980, 222 p., 513 afb.

A. VAN ROY

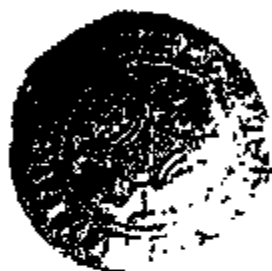
1

4

6

7

8

9

14

18